

راهنمایی و مشاوره تحصیلی

(ویراست جدید)

نویسنده:

دکتر سید محمد حسینی «بیرجندی»

ویراستاری: گروه علمی رشد

تهران - ۱۳۹۷

سخنی با شما مدرس محترم و دانشجوی عزیز

چندی است که همه شاهد کاهش تیراژ چاپ در کتابهای دانشگاهی هستیم و نظاره‌گریم که چگونه شمارگان کتاب‌ها که زمانی نه‌چندان دور با هزارگان چاپ می‌شد، اکنون با صدگان منتشر می‌شود. آیا فکر نمی‌کنید که با این روند رو به افول، چنین شتابان به کجا می‌رویم؟

شما مدرس محترم ممکن است صرفاً به‌خاطر کمک به دانشجو و صرفه‌جویی در هزینه تهیه کتاب به آنان توصیه کنید که به جای خرید کتاب، از کپی بخش‌هایی از آن استفاده کنند و یا شما دانشجوی عزیز ممکن است بیندیشید که با اقدام به کپی از روی کتابی، هزینه‌ای کمتر برای تهیه کتاب پرداخت کرده‌اید و هر چند که اغلب چنین نیست، اما نتیجه و حاصل کار چیزی جز نابودی فرهنگ و عدم رغبت به ارائه دستاوردهای جدید در عرصه علم نخواهد بود.

لطفاً بیایید به آینده کشورمان و فرزندانمان بیشتر بیندیشیم و به آینده علم و دانش در کشور عزیزمان ایران که زمانی به علم و ادب بود بیشتر بها دهیم و در مقابل آیندگان از خود سلب مسئولیت نکنیم. و در نهایت با ترویج استفاده از کپی و pdfهای غیرمجاز که بدون رضایت نویسنده و مترجم و ناشر تهیه می‌شود:

۱. موجب ترک کار علمی و انگیزشی از فعالیت فرهنگی و بروز مشکلات و خسارت‌های جبران‌ناپذیر به قشر فرهنگی جامعه نشویم.
۲. باعث ورشکستگی صنعت نشر کشور و به‌دنبال آن بیکاری قشر عظیمی از کارکنان این عرصه از ناشر تا حروفچین، طراح و صاف و ... نشریم.
۳. و سرانجام افرادی غالباً «آ» و «ب» نادرست را تشویق به کار نامشروع و خلاف قانون نکنیم، خود و خانواده و فرزندان آنان را دچار عواقب ارتعاش از ... حرمان و تعدی به حقوق دیگران نسازیم.

حسینی، سیدمهدی، ۱۳۱۳ -

راهنمایی و مشاوره تحصیلی / نویسنده سیدمهدی حسینی «بیرجندی»، انتشاراتی گره علمی رشد.

مشخصات نشر: تهران: رشد، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۴۰۰ ص.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

عنوان دیگر: راهنمای تحصیلی و سیستم‌های مختلف آن.

موضوع: مشاوره آموزشی (Educational counseling)

موضوع: مشاوره - ایران - تاریخ (Counseling - - Iran - - History)

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۵/۲۷/۱۰ LB

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۸۶۶۱۶

راهنمایی و مشاوره تحصیلی

(ویراست جدید)

نویسنده

دکتر سید مهدی حسینی «پنجندی»

ویراستاری: گروه علمی رشد

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۷ - شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آرمانسا

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۴۱، تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶

فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، شماره ۷۲

تلفن: ۶۶۴۹۷۱۸۱ - دورنگار: ۶۶۴۹۸۳۸۶ - ۶۶۴۱۰۲۶۲

فهرست مطالب

۱۵	پیش‌گفتار
۱۷	بخش اول: اصول و مبانی راهنمایی تحصیلی
۱۹	فصل اول: مقدمه
۱۹	تاریخچه و تعریف راهنمایی تحصیلی
۳۱	ضرورت راهنمایی تحصیلی
۲۲	اهداف راهنمایی تحصیلی
۲۳	وظایف راهنمایی تحصیلی
۲۴	راهنمایی تحصیلی مرتبط با انواع راهنمایی
۲۴	اصول راهنمایی تحصیلی
۲۵	اهداف تعلیم و تربیت و ارتباط آن با راهنمایی تحصیلی
۲۶	راهنمایی تحصیلی تسهیل‌کننده اهداف تعلیم و تربیت
۲۷	فصل دوم: خدمات مشاورتی و راهنمایی تحصیلی
۲۸	پیوستگی خدمات راهنمایی تحصیلی
۲۹	خدمات مشاورتی در راهنمایی تحصیلی
۲۹	مدل‌های مشاورت

۳۰	ویژگی‌ها و مهارت‌های مشورت‌گری
۳۱	خصوصیات و مفروضه‌های مشورت
۳۱	شرایط لازم برای مشورت
۳۲	ویژگی‌های رابطه مشورتی
۳۳	مشورت‌گری در محیط مدرسه
۳۳	مشورت‌گری با معلمان
۳۳	مشورت‌گری با والدین
۳۴	مشورت‌گری با مدیر مدرسه
۳۴	مواردی از مشورت‌گری
۳۷	فصل سوم: خدمات مشاوره‌ای در راهنمایی تحصیلی
۳۸	اصول و فنون مشاوره تحصیلی
۴۰	انواع مراجعان در راهنمایی تحصیلی
۴۱	روش‌های مشاوره در مشاوره تحصیلی
۴۴	مراحل مشاوره تحصیلی
۴۵	فصل چهارم: خدمات اطلاعاتی در راهنمایی تحصیلی
۴۵	اصول خدمات اطلاعاتی در راهنمایی تحصیلی
۴۷	محتوای اطلاعات تحصیلی برای ورود به دانشگاه
۴۷	روش‌های جمع‌آوری اطلاعات تحصیلی
۴۸	روش‌های ارائه اطلاعات تحصیلی
۵۰	نقش اطلاعات در مشاوره تحصیلی
۵۱	موارد استفاده از خدمات اطلاعاتی در مشاوره تحصیلی
۵۵	فصل پنجم: خدمات ارزیابی در راهنمایی تحصیلی
۵۵	۱. تعریف هوش، استعداد و توانایی
۵۶	وجه تمایز هوش و استعداد
۵۷	آزمون‌های استعداد
۵۸	آزمون‌های استعداد خاص
۵۸	آزمون‌های فردی در مقابل آزمون‌های گروهی
۵۹	آزمون‌های توانایی در مقابل آزمون‌های شخصیت
۶۰	۲. رغبت
۶۰	۳. شخصیت
۶۰	نیاز جامعه
۶۱	روش‌های ارزیابی
۶۳	فصل ششم: خدمات طرح‌ریزی و گزینش رشته تحصیلی

۶۴	۱. عوامل دخیل در طرح‌ریزی‌های تحصیلی
۶۵	۲. ترجیحات و انتظارات در راهنمایی تحصیلی
۶۵	۳. سطح و حوزه تحصیلی
۶۶	۴. مشکلات انتخاب رشته تحصیلی
۶۹	فصل هفتم: عوامل مؤثر در راهنمایی تحصیلی
۷۰	اولویت و عدم هماهنگی عوامل مؤثر در راهنمایی تحصیلی
۷۰	حالات مختلف مرتبط با عوامل مؤثر در راهنمایی تحصیلی
۷۱	استعداد یا علاقه کدامیک؟
۷۳	دخالت‌های بی‌مورد والدین در انتخاب رشته تحصیلی فرزندان
۷۶	چه رشته‌ای انتخاب کنم تا در کنکور دانشگاه قبول شوم؟
۷۹	فصل هشتم: هوش و رغبت در راهنمایی تحصیلی
۷۹	۱. هوش و استعداد در راهنمایی تحصیلی
۸۰	پیشرفت تحصیلی و هوش
۸۰	الف) دانش‌آموزانی که کمتر از استعداد خود کار می‌کنند
۸۱	ب) دانش‌آموزان پرتوقع
۸۱	ج) دانش‌آموزان کم‌توقع
۸۲	د) دانش‌آموزان نابغه‌نما
۸۲	۲. رغبت در راهنمایی تحصیلی
۸۳	رغبت و استعداد
۸۳	ارزیابی و حوزه رغبت
۸۵	فصل نهم: شخصیت در راهنمایی تحصیلی
۸۶	فرم‌های مربوط به ارزیابی شخصیت
۸۶	با دیگران چگونه سازگار می‌شوید؟
۸۸	چک لیست شخصیت
۸۹	منش و آراستگی ظاهر
۹۰	در مقابل دیگران چگونه عمل می‌کنید؟
۹۰	دیگران چه فکر می‌کنند؟
۹۱	مقیاس درجه‌بندی شخصیت
۹۱	خصوصیات بدنی در راهنمایی تحصیلی
۹۳	فصل دهم: عوامل محیطی و نیاز جامعه در راهنمایی تحصیلی
۹۶	نقش مشاور در تأثیر عوامل محیطی بر اهداف تحصیلی
۹۷	تأثیر خانواده در انتخاب رشته تحصیلی فرزندان
۹۸	تأثیر نیاز جامعه در راهنمایی تحصیلی

فصل یازدهم: ابزار موردنیاز در راهنمایی تحصیلی.....	۱۰۱
الف) پرسشنامه‌ها و فرم‌های مختلف.....	۱۰۲
ب) آزمون.....	۱۰۲
ج) جداول انتظارات در موفقیت تحصیلی.....	۱۰۲
د) راهنماها و نشریات تحصیلی.....	۱۰۴
هـ) رایانه.....	۱۰۵
و) پرونده تحصیلی.....	۱۰۶
فصل دوازدهم: پرونده تحصیلی.....	۱۰۷
محتویات پرونده تحصیلی.....	۱۰۸
موضوعات مهم پرونده تحصیلی.....	۱۰۹
شکل و فرم پرونده تحصیلی.....	۱۰۹
اطلاعات مورد لزوم در پرونده تحصیلی.....	۱۱۱
چگونگی تنظیم پرونده تحصیلی.....	۱۱۳
مراحل تنظیم پرونده تحصیلی.....	۱۱۵
کاربرد پرونده تحصیلی.....	۱۱۶
نکاتی مهم در تنظیم و کاربرد پرونده تحصیلی.....	۱۱۷
روش‌های جمع‌آوری اطلاعات برای پرونده تحصیلی.....	۱۱۹
فصل سیزدهم: راهنمایی و مشاوره در مورد مشکلات تحصیلی.....	۱۲۱
نمونه‌ای از مشکلات تحصیلی دانش‌آموز.....	۱۲۱
دستورالعمل والدین برای پیشرفت تحصیلی فرزندان.....	۱۲۴
۱. سن مناسب برای ورود به دبستان.....	۱۲۵
۲. گریز از مدرسه.....	۱۲۶
۳. ضعف درسی در یک زمینه.....	۱۲۹
۴. ضعف در کلیه مواد درسی.....	۱۳۱
۵. دانش‌آموز تنبیل.....	۱۳۲
۶. دانش‌آموز نابه‌نما.....	۱۳۳
۷. مشاوره در مورد دانش‌آموزانی که پیشرفت تحصیلی ندارند.....	۱۳۵
۸. مشاوره در مورد دانش‌آموزان پشت‌کنکور.....	۱۳۶
۹. مشاوره با معلمان و اولیای دانش‌آموزان.....	۱۳۷
فصل چهاردهم: راهنمایی و مشاوره در روش‌های آموزش.....	۱۳۹
۱. مقایسه دانش‌آموزان در پیشرفت تحصیلی.....	۱۴۰
۲. معلم سرخانه؛ بلی یا خیر؟.....	۱۴۱
۳. عدم رعایت اصول آموزش از سوی معلم.....	۱۴۳

۴. نقش والدین در رابطه با تعلیم و تربیت فرزندان	۱۴۴
۵. روش ایجاد انگیزه در دانش آموز	۱۴۵
۶. قهرمان پروری در تعلیم و تربیت	۱۴۶
۷. اضطراب در امتحان	۱۴۸
فنون مقابله با اضطراب	۱۴۸
فصل پانزدهم: نقش مهارت‌های آموزشی در راهنمایی تحصیلی	۱۵۱
۱. فن مطالعه و روش یادگیری را بیاموزید	۱۵۲
۲. راه رفتن و نگاه کردن را بیاموزید	۱۵۲
۳. برای پوشش عامل گوش دادن برنامه ریزی کنید	۱۵۵
۴. گفتن به زبان اندازه مهم است که خواندن و نوشتن	۱۵۸
۵. فن مشاهده را بیاموزید	۱۶۰
فصل شانزدهم: راهنمای تحصیلی در روش‌های مطالعه	۱۶۳
انواع روش‌های مطالعه	۱۶۳
روش‌های مطالعه از نظر چه نوعی را	۱۶۴
محل مطالعه	۱۶۵
زمان مطالعه	۱۶۶
راهنمایی تحصیلی در روش‌های مطالعه	۱۶۶
فصل هفدهم: فنون و روش‌های راهنمایی تحصیلی	۱۶۹
۱. کنفرانس گروهی	۱۷۰
۲. بازدید از مدارس مقاطع بالاتر و دانشگاه‌ها	۱۷۰
۳. کنفرانس موردی	۱۷۲
۴. فن استفاده از کارت در کنفرانس موردی	۱۷۳
۵. پژوهش در رشته‌ها و مسائل تحصیلی	۱۷۴
۶. نمایشگاه رشته‌های تحصیلی	۱۷۵
۷. انجمن‌های راهنمایی تحصیلی	۱۷۶
۸. مباحثه در مسائل تحصیلی	۱۷۶
۹. تشکیل کلاس‌های آمادگی برای آزمون‌ها یا مصاحبه‌های ورودی دانشگاه‌ها	
در دبیرستان‌ها	۱۷۷
فصل هجدهم: راهنمای تحصیلی در مقاطع مختلف تحصیلی	۱۷۹
راهنمایی تحصیلی در دبستان	۱۷۹
راهنمای تحصیلی در دوره اول دبیرستان	۱۸۰
راهنمای تحصیلی در دوره دوم دبیرستان	۱۸۱
راهنمای تحصیلی در دانشگاه	۱۸۴

فصل نوزدهم: نقش کارکنان مدارس و والدین در راهنمایی تحصیلی	۱۸۷
نقش مدیر مدرسه در راهنمایی تحصیلی	۱۸۷
نقش معلم در راهنمایی تحصیلی	۱۸۸
نقش مشاور در راهنمایی تحصیلی	۱۸۹
نقش والدین در راهنمایی تحصیلی	۱۹۰
فصل بیستم: مطالعه مورد در راهنمایی تحصیلی	۱۹۳
مطالعه مورد	۱۹۳
گزارش مورد	۱۹۳
اقدامات مشاور	۱۹۴
اولین مصاحبه با احمد	۱۹۶
دومین مصاحبه با احمد	۲۰۰
بخش دوم: طرح تشکیل برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۰۷
فصل بیست و یکم: راهنمایی تحصیلی عملی	۲۰۹
عوامل مختلف در راهنمایی تحصیلی عملی	۲۱۰
۱. زمان راهنمایی تحصیلی عملی	۲۱۰
۲. مکان راهنمایی تحصیلی عملی	۲۱۰
۳. مراحل راهنمایی تحصیلی عملی	۲۱۱
۴. اخلاق عملی در راهنمایی تحصیلی	۲۱۲
۵. برنامه عملی راهنمایی تحصیلی	۲۱۴
۶. سرپرستی در راهنمایی تحصیلی عملی	۲۱۷
فرم‌ها و وسایل برنامه عملی راهنمایی تحصیلی	۲۱۸
فصل بیست و دوم: عوامل و مراحل تشکیل برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۲۵
۱. اهداف و اصول طرح‌ریزی برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۲۶
اصول برنامه راهنمایی	۲۲۶
مبانی طرح‌ریزی برنامه راهنمایی	۲۲۸
۲. تشکیل و گسترش برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۲۹
روش‌های تشکیل برنامه راهنمایی	۲۳۰
مراحل تشکیل برنامه راهنمایی	۲۳۰
مشکلات تشکیل و گسترش برنامه راهنمایی	۲۳۱
امکانات لازم برای تشکیل برنامه راهنمایی	۲۳۲
۳. معرفی برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۳۶
ارزشیابی از برنامه راهنمایی تحصیلی	۲۳۹
اصول ارزشیابی	۲۴۰

زمینه‌های ارزشیابی	۲۴۰
فرم ارزشیابی برنامه مشاوره و راهنمایی مدرسه	۲۴۱
روش‌های ارزشیابی	۲۴۸
پیگیری نتایج راهنمایی	۲۴۸
تشکیل و اجرای برنامه پیگیری	۲۴۹
بخش سوم: راهنمایی تحصیلی در چند کشور جهان	۲۵۱
مقدمه	۲۵۳
فصل بیست و سوم: راهنمایی تحصیلی در ایالات متحده آمریکا، کانادا و انگلستان	۲۵۵
نمونه‌های راهنمایی در ایالات مختلف آمریکا	۲۵۶
نکاتی در مورد برنامه‌های راهنمایی در ایالات آمریکا	۲۵۷
راهنمایی تحصیلی در کانادا	۲۵۸
راهنمایی تحصیلی در انگلستان	۲۵۸
فصل بیست و چهارم: راهنمایی تحصیلی در کشور فرانسه	۲۶۱
شیوه کار مراکز راهنمایی تحصیلی و فنی	۲۶۲
دفتر آمار دانشگاهی	۲۶۵
تغییرات اصلاحی در برنامه و سازمان راهنمایی در فرانسه	۲۶۵
مراکز اطلاعات و راهنمایی	۲۶۶
کارکنان مراکز اطلاعات و راهنمایی و وظایف هر یک از آنان	۲۶۷
مشاوران راهنمایی	۲۶۷
روش راهنمایی در مقاطع تحصیلی	۲۶۹
میزان گسترش مراکز راهنمایی	۲۷۰
فصل بیست و پنجم: راهنمایی تحصیلی در کشور بلژیک	۲۷۱
سازمان آموزش و پرورش بلژیک در ارتباط با برنامه راهنمایی	۲۷۱
مراکز روانی - پزشکی - اجتماعی یا P.M.S	۲۷۳
حدود فعالیت و وظایف مراکز	۲۷۵
سایر مراکز ایجاد شده که در زمینه‌های مختلف راهنمایی و تربیتی در کشور بلژیک	
فعالیت دارند	۲۷۶
اهمیت نظر خانواده در راهنمایی	۲۷۸
نحوه استخدام و تربیت کادر راهنمایی	۲۷۸
فصل بیست و ششم: راهنمایی تحصیلی در سوئد، نروژ و کشورهای عربی	۲۷۹
راهنمایی تحصیلی در کشور سوئد	۲۷۹
عوامل راهنمایی	۲۸۰
روش و برنامه‌های راهنمایی در سوئد	۲۸۱

۲۸۳	راهنمایی تحصیلی در نروژ
۲۸۴	مؤسسات و مراکزی که در عرضه خدمات راهنمایی در مدارس نروژ سهیم هستند
۲۸۵	راهنمایی تحصیلی در کشورهای عربی
۲۸۷	بخش چهارم: راهنمایی تحصیلی در ایران
۲۸۹	فصل بیست و هفتم: راهنمایی تحصیلی قبل از انقلاب اسلامی
۲۸۹	مقدمه - تاریخچه
۲۹۰	گام‌های اولیه
۲۹۱	برنامه راهنمایی در مدارس
۲۹۲	تأسیس مرکز راهنمایی دانش‌آموزان
۲۹۳	طرح تدریس نظام آموزش و پرورش
۲۹۴	تشکیل و روند گسترش برنامه راهنمایی تحصیلی
۲۹۴	خلاصه اهم اقدامات برنامه راهنمایی از مهر سال ۱۳۵۰ تا انقلاب اسلامی
۲۹۷	فصل بیست و هشتم: برنامه راهنمایی بعد از انقلاب اسلامی تغییرات و رکود
۲۹۹	دوره بحران و رکود
۲۹۹	تغییر موقت برنامه راهنمایی به عدم معلم - مشاور
۳۰۰	مربیان تربیتی به‌عنوان متولیان انقلاب
۳۰۰	شرح وظایف مربیان امور تربیتی
۳۰۰	مقدمه
۳۰۲	عنوان و نمونه وظایف و مسئولیت‌ها
۳۰۲	نمونه وظایف و مسئولیت‌ها
۳۰۳	برنامه‌های شغلی و شناخت جامعه
۳۰۳	طرح آشنایی با جامعه
۳۰۴	نحوه اجرای طرح آشنایی با جامعه
۳۰۵	هفته معرفی مشاغل در دوره اول دبیرستان
۳۰۵	برنامه هفته معرفی مشاغل
۳۰۹	پرسشنامه نظرخواهی از برنامه هفته معرفی مشاغل
۳۱۰	طرح کاد
۳۱۰	مشخصات و برنامه‌های طرح کاد
۳۱۰	پیش‌بینی نظام راهنمایی
۳۱۱	اصول حاکم بر نظام آموزش و پرورش
۳۱۳	احساس ضرورت و نیاز به تشکیل مجدد برنامه راهنمایی
۳۱۵	فصل بیست و نهم: دوره آغاز مجدد برنامه راهنمایی
۳۱۵	هسته‌های مشاوره تربیتی

وظایف هسته‌های مشاوره تربیتی.....	۳۱۶
تشکیل شورای «تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش».....	۳۱۷
تأکید بر نظام راهنمایی در طرح کلیات نظام آموزش و پرورش.....	۳۱۸
آغاز مجدد تربیت مشاور راهنمایی.....	۳۱۸
فصل سی‌ام: دوره رشد و شکوفایی خدمات راهنمایی.....	۳۲۱
مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره تغییر نظام آموزش و پرورش متوسطه.....	۳۲۱
ویژگی نظام آموزش متوسطه.....	۳۲۵
طرح راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش متوسطه.....	۳۲۵
کلیات نظام ورزش و پرورش.....	۳۳۰
کلیات نظام آه‌رشی متوسطه.....	۳۳۱
کلینیک‌های مشاوره و درمان.....	۳۳۴
نظام اجرایی برنامه راهنمایی و مشاوره در دوره متوسطه (بر اساس طرح مصوب ۱۳۶۹).....	۳۳۶
۱. تعیین درسی به نام برنامه ریزی تحصیلی و شغلی برای دانش‌آموزان.....	۳۳۷
۲. استفاده از دبیران راهنما برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و هدایت تحصیلی آنان.....	۳۳۷
۳. تأمین مشاوران مدارس متوسطه.....	۳۳۸
۴. تربیت مشاوران مدارس متوسطه.....	۳۳۸
۵. حد نصاب دانش‌آموزان هر مشاور.....	۳۳۸
۶. اهم وظایف مشاوران مدارس متوسطه.....	۳۳۹
۷. مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی دانش‌آموزان.....	۳۳۹
تعریف مرکز.....	۳۴۰
اهداف.....	۳۴۰
اهم وظایف.....	۳۴۰
تشکیلات.....	۳۴۰
۸. مراکز مشاوره خانواده.....	۳۴۱
۹. هدایت تحصیلی در دوره متوسطه.....	۳۴۱
۱۰. انجمن مشاوره ایران.....	۳۴۲
۱۱. پژوهشکده حوزه و دانشگاه.....	۳۴۵
۱۲. تأسیس و گسترش تحصیلات تکمیلی رشته مشاوره.....	۳۴۵
۱۳. ارتقای فرهنگ مشاوره.....	۳۴۷
۱۴. پرونده تحصیلی.....	۳۴۷
تجدیدنظر در شرح وظایف و عنوان شغلی مشاوران.....	۳۵۷
راهنمایی و مشاوره در مقاطع ابتدایی و دوره اول دبیرستان.....	۳۵۹
گزینش دانشجو و برنامه راهنمایی و مشاوره در دانشگاه‌ها.....	۳۵۹

۳۶۱	گسترش آموزش عالی و رابطه آن با گزینش دانشجو
۳۶۲	راهنمایی و مشاوره در دانشگاه‌ها
۳۶۳	تغییرات ساختاری و بنیادی آموزش و پرورش براساس سند تحول بنیادین
۳۶۳	راهنمایی و مشاوره بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (طرح در حال اجرا) ...
۳۶۴	ساختار نظام آموزش و پرورش در حال اجرا
۳۶۵	آیین‌نامه هدایت تحصیلی دانش‌آموزان
۳۶۹	فصل سی و یکم: قانونمند شدن خدمات روان‌شناسی و مشاوره
۳۷۰	فرایند قانونمند شدن
۳۷۰	سازمان ملی جوانان و نقش آن در قانونمند کردن خدمات مشاوره
۳۷۱	نقشه تشکیل سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران
۳۷۸	تأسیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره
۳۷۸	گسترش نامه راهنمایی در جامعه و سازمان‌ها
۳۷۹	سازمان‌های ارائه دهنده خدمات مشاوره
۳۸۱	عقد پیمان یا منشور اخلاقی
۳۸۳	فصل سی و دوم: راهنمایی تحصیلی یا رویکرد اسلامی
۳۸۴	اصول در اسلام راهنمایی تحصیلی
۳۸۵	۱. عوامل معنوی در راهنمایی تحصیلی
۳۸۶	۲. استعداد در راهنمایی تحصیلی با دیدگاه اسلامی
۳۸۸	۳. تلاش برای کسب دانش با دیدگاه اسلامی
۳۹۰	دعای پایانی
۳۹۳	منابع
۳۹۳	منابع و کتاب‌شناسی به زبان فارسی
۳۹۷	کتاب‌شناسی به زبان فرانسه
۳۹۸	سوابق علمی و پژوهشی نویسنده

پیش‌گفتار

یکی از مشکلات دانشگاه‌ها، کمبود کتاب‌های درسی مناسب در رشته‌های مختلف است که باید با سرمایه‌گذاری لازم، اقدامات گسترده‌ای برای رفع این مشکل انجام گیرد. رشته راهنمایی و مشاوره یکی از رشته‌هایی است که احتمالاً بیش از رشته‌های دیگر از این نظر با کمبود مواجه است.

در این رشته تحصیلی، که یکی از رشته‌های کاربردی روان‌شناسی و تعلیم و تربیت و مورد نیاز کشور است، با آنکه متخصصان مربوط دست به کار ترجمه و تألیف شده‌اند، با این حال، کتاب‌های فارسی به‌هیچ وجه پاسخگوی دانشجویان نیست و به خصوص در راهنمایی و مشاوره تحصیلی کتاب جامعی تدوین و ارائه نشده است. این وضعیت اینجانب را بر آن داشته است تا در تألیف کتاب‌های درسی در این زمینه همت گمارم (فهرست عناوین آثار مؤلف در پایان کتاب ارائه شده است).

در چاپ جدید با توجه به تغییر برنامه‌های راهنمایی تحصیلی، اصلاحات و اضافات لازم به‌عمل آمده و کتابی که هم‌اکنون به خوانندگان عزیز تقدیم می‌شود، از جامعیت مطلوبی برخوردار است. در این کتاب علاوه بر اصول علمی، روش‌ها، ابزارها و نظریه‌های مربوط به راهنمایی تحصیلی، برنامه‌های راهنمایی رایج در کشورهای جهان و نظام راهنمایی در ایران از آغاز تاکنون ارائه شده است.

کتاب حاضر با اضافات و تجدیدنظر کلی و براساس آخرین سرفصل‌های مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی برای تدریس دروس «راهنمایی و مشاوره تحصیلی» و «راهنمایی شغلی و تحصیلی» و دروس دیگر با عناوین مشابه تدوین شده است. مطالب مندرج در کتاب با توجه به آخرین یافته‌های علمی تألیف و سال‌ها در دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی در رشته‌های راهنمایی و مشاوره و علوم تربیتی تدریس شده و دارای ویژگی‌های زیر است:

۱. با توجه به اصول نگارش کتاب‌های درسی تهیه و در تنظیم مطالب، سادگی، روانی و اختصار رعایت شده و جنبه‌های عملی و قابلیت استفاده آن در ایران مورد توجه قرار گرفته است.

۲. مطالب به‌نوعی تنظیم شده است که کلیه سرفصل‌های برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی را در بر داشته باشد و با افزایش محتوا در مواردی بتواند برای متخصصان و اساتادان به عنوان منبع مورد استفاده قرار گیرد.

۳. محتوای کتاب حاصل سال‌ها تجربه و تحقیق و حاوی اطلاعاتی است که می‌تواند برای طرح‌ریزی‌های مناسب در جهت ارتقای کیفیت و گسترش برنامه راهنمایی در کشور مفید باشد.

امید است مطالعه آن علاوه بر دانشجویان، برای مشاوران راهنمایی، متخصصان برنامه‌ریزی راهنمایی و مشاوره، معلمان و مدیران مدارس، پدران، مادران و کلیه دست‌اندرکاران آموزش و پرورش سودمند و قابل استفاده باشد.

انتظار دارد خوانندگان محتوای کتاب را به دقت مطالعه کنند و با تذکار نواقص و ارائه نظرات اصلاحی خود، بر اینجانب منت گذارند تا در چاپ‌های بعدی در رفع آن‌ها اقدام شود.

در خاتمه از آقایان دکتر محمود گلزاری و مختار صحرایی که زحمت چاپ کتاب را بر عهده گرفته و با انتشار کتاب‌های علمی و فرهنگی خدمات ارزنده‌ای برای غنی کردن منابع درسی دانشگاهی ارائه می‌کنند، تشکر و سپاسگزاری می‌نماید.

و مِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

دکتر سید مهدی حسینی «بیرجندی»

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

و عضو انجمن بین‌المللی راهنمایی و مشاوره